

Opvoeden in de liefde

Hannah Riemersma & Mylene Janssen

Adviseurs Gezondheidsbevordering

GGD Hollands Midden

Relaties en seksualiteit in
het basisonderwijs...
Waar denken we dan aan?

Waar krijg je vandaag antwoord op?

- Waarom is school hiermee aan de slag?
- Wat weten we vanuit onderzoek?
- Hoe verloopt de relationele en lichamelijke ontwikkeling bij kinderen?
 - Hoe kan ik als ouder ondersteunen?
 - Wat gaat school doen op dit onderwerp?

Sociale veiligheid

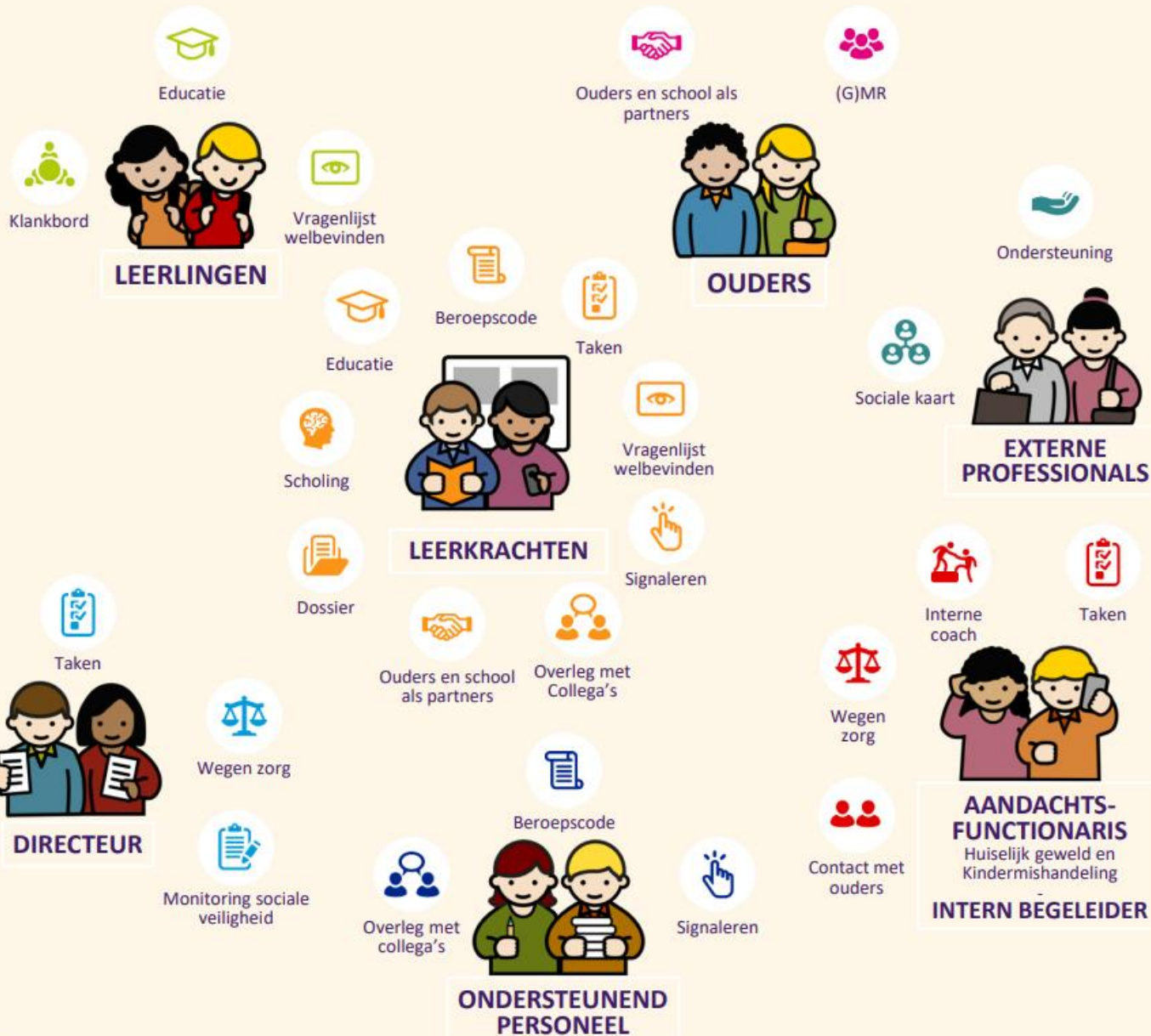

“ Sociale veiligheid houdt in dat we met elkaar een klimaat creëren waar leerlingen zo goed mogelijk kunnen opgroeien en op een veilige en positieve manier zich sociaal emotioneel ontwikkelen.”

Sociale Veiligheid

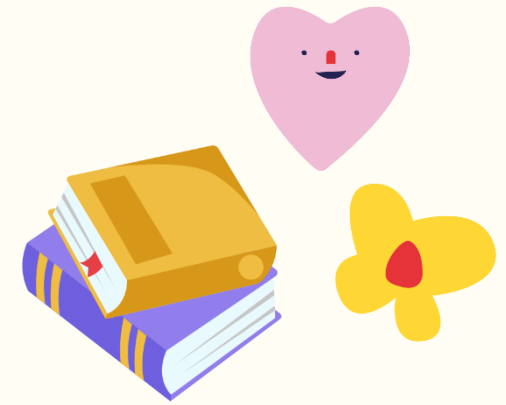
in onderwijs en kinderopvang

- SYSTEEMAANPAK
- BESTUUR
- SPCO LEV & SOCIALE VEILIGHEID
- MELDCODE
- NORMEN EN REGELS
- DOORONTWIKKELING
- PROTOCOLLEN/BIJLAGEN
- MEER INFORMATIE EN CONTACT

Leerlijnen – Kriebels in je buik

- Voortplanting en gezinsvorming
- Lichamelijke ontwikkeling en zelfbeeld
- Sociale en emotionele ontwikkeling
- Seksuele weerbaarheid

Wat weten we uit onderzoek?

Ouders schatten hun kind(eren)
in hun seksuele ontwikkeling 2
jaar jonger in dan dat ze
daadwerkelijk zijn

Op tijd beginnen met seksuele
voorlichting, zorgt ervoor dat
kinderen juist later seksueel actief
worden

Ik ben al gestart met de seksuele opvoeding van mijn kind.

Ontwikkeling in fases

0-4 jaar

- Knuffelen en lichamelijk contact (leren wat fijn voelt)
- Normvormingsfase (nog geen schaamte)
- Aan geslachtsdeel voelen
- Nieuwsgierig naar eigen lijf en lijf van anderen
- Bewust van zichzelf als los 'persoon'
- Taalontwikkeling: 'Vieze' woorden

Leeftijdsfase 4-6 jaar

Wie heeft al verteld aan zijn/haar kind
hoe baby's in de buik komen?

4-6 jaar

- Waar komen baby's vandaan?
- Sociale regels leren (school, bij anderen thuis)
- Schaamte (norm, gezin, opvoeding)
- Rollenspel (vader moedertje, doktertje)
- Jongens en meisjes dingen (rolpatronen)
- Imitatie gedrag volwassenen

Wat kan je als ouder doen?

Leg uit waar
baby's vandaan
komen

Praten over
verschillende
gezins-
samenstellingen

(Sociale) regels
bespreken

Actief grenzen
leren aangeven
(weerbaarheid)

Jongens en
meisjes dingen

Jongens en meisjes dingen...

Andere opties!

Vanaf 4 jaar

Wat doet school?

Groep 1 en 2

Lichamelijke ontwikkeling
en zelfbeeld

Voorplanting en
gezinsvorming

Sociale en emotionele
ontwikkeling

Seksuele weerbaarheid

"Hoe worden kindjes
geboren?"

"Wij zijn vriendjes"

"Hoe zeg ik nee?"

"Bij ons thuis"

Wie zijn vrienden?

Klik op de afbeeldingen

Checken

Voordat het kindje wordt geboren woont het in de buik van de moeder

Leeftijdsfase 6-9 jaar

Wie zijn kind is momenteel verliefd?

Of is al verliefd geweest?

6-9 jaar

- Verschil verliefdheden en vriendschappen
- Jongens en meisjes spelen gescheiden
- Terughoudend naar volwassenen: stiekem bekijken van elkaar
- Vergelijken met anderen

Wat kan je als ouder doen?

Praten tijdens
een activiteit

Geslachtsdelen
en het
benoemen ervan

Ja/nee/twijfel-
gevoel

Geslachtsgemeen-
schap (plastisch)
→ vertellen vóór
pre-puberteit

Verliefdheid en
vriendschap
(diversiteit)

Serius
nemen

Wat doet school?

Groep 3, 4, 5, 6

Lichamelijke ontwikkeling en zelfbeeld	Voorplanting en gezinsvorming	Sociale en emotionele ontwikkeling	Seksuele weerbaarheid
'Jongens en meisjes'	"Hoe ben jij geboren?"	"Ik ben verliefd"	"Ja/nee/twijfelgevoel"
		'Verschillende soorten relaties'	"Prettige en niet-prettige aanrakingen"
			'Seksueel over de grens'

Ja-, nee- en twijfelgevoelens

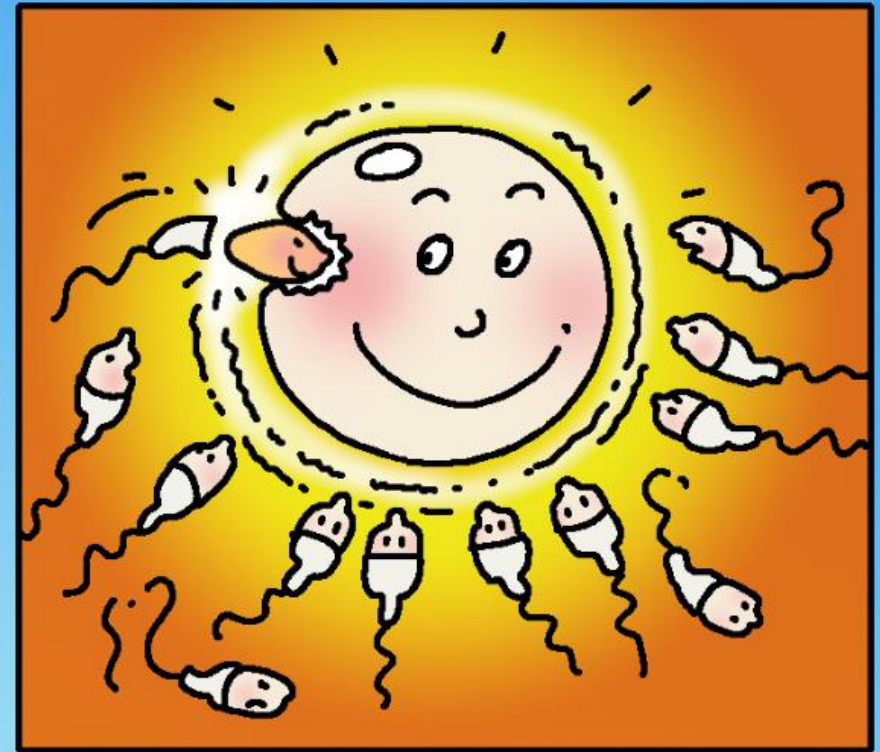

- Ja, dit vind ik leuk!
- Nee, dit vind ik niet fijn!
- Ik weet niet zeker of ik dit fijn vind.

De eerste zaadcel gaat naar binnen bij de eicel

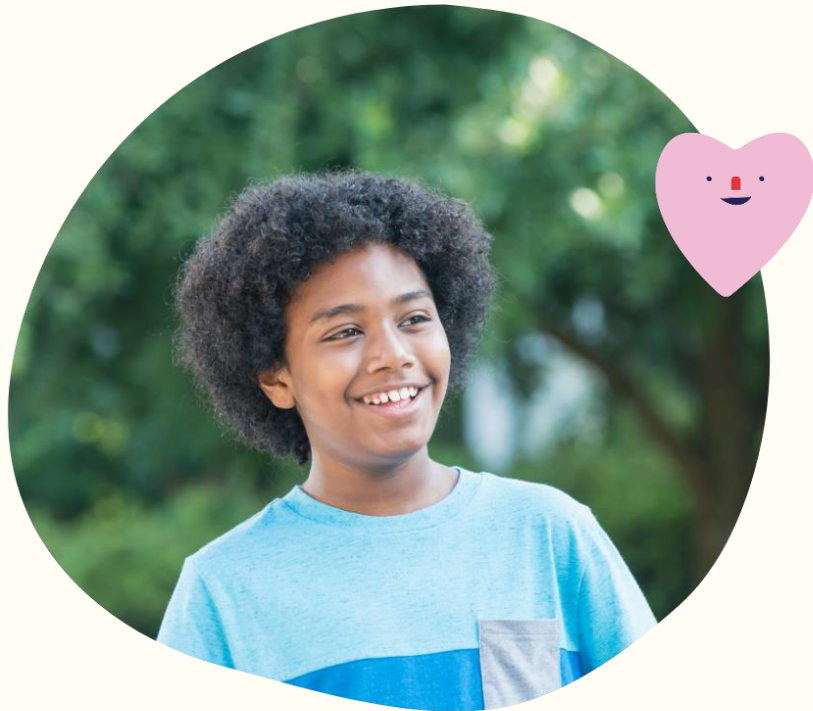
De zaadcel die als eerste bij de eicel naar binnen weet te komen, wint daarmee de race. Dit heet bevruchting. De zaadcel en de eicel smelten nu samen en ontwikkelen zich tot een baby'tje. De vrouw is zwanger!

Leeftijdsfase 9-12 jaar

Wie heeft zijn kind al voorlichting gegeven over seks?

9-12 jaar (pre-puberteit)

- Nieuwsgierigheid naar feitelijke kennis over seks
- Onzekerheid/schaamte
- Veranderd lichaam
- Seksuele voorkeur wordt verkend door fantasie en verliefdheid
- Eerste verkering

Wat kan je als ouder doen?

Seksuele
gevoelens

Veranderingen
in de puberteit
(schaamhaar,
borsten,
hormonen)

Belicht de
positieve kanten
van seks
(wensen &
grenzen)

Verliefdheid en
verkering
krijgen

Leg uit waar ze
betrouwbare
info kunnen
vinden

Positief
lichaamsbeeld

Menstruatie en
natte droom

Veilig vrijen
(anticonceptie)

Wat doet school?

Groep 7, 8

Lichamelijke ontwikkeling
en zelfbeeld

Voorplanting en
gezinsvorming

Sociale en emotionele
ontwikkeling

Seksuele weerbaarheid

Jongens in de puberteit

“Vriendschap
en verliefdheid”

Meisjes in de puberteit

“Mannen en vrouwen
in de media”

Vrienden of verliefd?

- Wanneer ben je vrienden en wanneer verliefd?
- Wat zijn opvallende verschillen?
- Wat zijn overeenkomsten?
- Vinden jullie dit altijd even duidelijk?

Groep 7 – Sociaal emotioneel

10 samenvattende tips seksuele opvoeding

- Je bent zelf het voorbeeld
- Je hoeft niet alles te weten
- Gebruik een aanleiding
- Praten tijdens een activiteit
- Gebruik visuele hulpmiddelen (plaatsjes, boeken etc.)
- Moedig je kind aan een eigen mening te vormen
- Respecteer privacy van jouw kind
- Gebruik humor
- Probeer op de hoogte te blijven
- Bied een vangnet

<http://shop.rutgers.nl>

Wat neem je mee uit deze
ouderavond?

www.rutgers.nl
www.uwkindenseks.nl
www.oudersonline.nl

opvoeden & opgroeien Basisschoolkind

Zoek een onderwerp of stel een vraag.

Zoeken

Opvoedinformatie bekijken

Kindervens Zwanger Baby Peuter Basisschoolkind Puber Jongvolwassene Ouderschap

Basisschoolkind

Lees voor

De eerste dagen zijn altijd spannend, maar één ding is zeker: de komende acht jaar brengt je kind een groot deel van de tijd op school door met leren, spelen, vrienden maken en een basis leggen voor de rest van het leven. Als ouder speel je hierin een belangrijke rol.

Op deze website vind je informatie over allerlei onderwerpen, zoals [gezondheid](#), [groeien](#), [leren](#), [spelen](#), [vrienden maken](#), [pesten](#), [computeren](#) en [tv-kijken](#). Kun je het antwoord op je vraag niet vinden of wil je graag meer informatie? Dan kun je ook bellen, mailen of langskomen bij de [jeugdgezondheidsorga](#) bij jou in de buurt.

Pubergezond: website voor kinderen van 8 tot 12 jaar

Is jouw kind tussen de 8 en 12 jaar? Laat hem of haar dan eens kijken op [pubergezond.nl](#).

De site staat vol informatie over:

- verliefdheid,
- sociale media,

Basisschoolkind

- > Groei en ontwikkeling
- > Opvoeding en gedrag
- > Gezondheid en voeding
- > Verzorging en veiligheid
- > Media
- > Onderwijs
- > Maatschappij en samenleving

Forum

Verhuizen naar platteland
zaterdag, 5 oktober, 2019 - 10:52

Kind bij de keel gegrepen
vrijdag, 4 oktober, 2019 - 14:35

Knutselidee gezocht kinderfeest.
donderdag, 3 oktober, 2019 - 12:43

Tips voor erg vroege puber (8 jaar).
woensdag, 2 oktober, 2019 - 20:32

Bedankt voor uw aandacht!

Mylène Janssen & Hannah Riemersma

Adviseur Gezondheidsbevordering

GGD Hollands Midden

gbeugd@ggdhm.nl

